

La Nació

Setmanari adherit a la "Unió Catalanista"

Redacció i Administració: CANUDA, 14, Pral.

Candidatures sense contingut social

Ens trobem a la vigília de les eleccions municipals i la nostra voluntat, amb tot i haver prestat atenció a les proclames, a les promeses i als parlaments fets pels representants dels organismes polítics que prenen part en la lluita electoral de demà, no s'ha manifestat favorable a cap de les candidatures que, per a conquerir la victòria, a la brega prenen part.

Si, pel fet d'intervenir en aquestes eleccions, haguéssim de fer afirmació, una vegada més, del nostre criteri; si haguéssim de desglosar, ara i amb aquell motiu, el contingut ideològic que és el mòbil del nostre constant i persistent actuar, ho fariem, com sempre, serenament, desapassionadament.

No'n agrada i àdhuc ho mirem amb cert escrúpol el que fan els partits que, perquè intervenen en les eleccions, apar que el fi suprem d'ells és l'acció electoral. No la farem mai, apassionadament, una intensa i fogosa acció de propaganda i divulgació de les nostres idees i aspiracions, quan un període electoral arribi. Això ho deixem, ho deixarem, pels partits polítics que només donen proves d'activitat i fan manifestacions de vida quan unes eleccions s'apropen.

Nosaltres entenem que un estat de consciència popular a favor de ço que persegueixen els agrupaments polítics que cerquen conquerir els vots del poble no s'improvitza ni sobtadament se crea. Aquell estat de consciència ha de venir com a fruit, com a resultat de la continuada actuació dels nuclis polítics o socials que s'creguin en el deure d'influenciar i renovar les institucions que són compendi i resum de la vida dels pobles. És per això que volem dir, ara, que si la nostra comunió patriòtica accepta i creu en l'intervenció electoral és per a fer demostració pràctica, evident i palpable de la virtualitat que els nostres idealismes, dins l'organització de les corporacions representatives de la vida nacional catalana, han de tenir.

I és que abominem de tal manera del verbalisme, volem allunyar-nos tant dels procediments abusivament seguits i usats pels partits polítics, burgesos o revellits, que, ben clar, ben alt, ben noblement, hem de dir que

la nostra intervenció, quan aquesta sigui un fet, en l'administració i el governament de la ciutat, de la nació, haurà de distingir-se pel sòlid contingut de la nostra acció, que, forçosament, haurà de deixar un fecunde rastre de bones accions, de sanes realitats, de belles orientacions.

No hem de cansar-nos afirmant que, dins l'actuació política de Catalunya, som una força moderna i eminentment renovadora. Socialment, nacionalment, representem l'esperit lliberador que cap força política pot representar i encarnar, perquè les demés organitzacions porten rastre de velluria i burgesisme.

Nosaltres, la nostra actuació, s'imposarà a Catalunya per a renovar totalment els costums polítics de la nostra terra, car avui encara es mouen a la caduca faïça dels primitius i egoistes principis que dominen, governen i fan marxar tot l'engranatge polític de l'Estat, les tares, defectes i vicis del qual han estat empeltats al còs social de la terra nostra pels dominadors polítics, unes voltes representants genuïns de l'Estat davant dels catalans i altres vegades posseïdors, davant de l'Estat, de la representació catalana, que han enlaira i ostentat, com a victoriosos trofeu de conquesta, sempre que, per satisfer utilitaris cobdícies, s'han presentat als poders estatals per a reclamar concessions, prerrogatives i facultats que, si eren favorables al major enriquiment dels estaments poderosos, representaven un nou mètode, una nova forma d'exploació i subjugament dels nuclis humils, productors de riquesa social, que, per la defectuosa, injusta i anòmala constitució de la societat, és possible, encara, que no siguin usdefruitadors de ço que ells, amb llur esforç, produeixen i laboren.

Davant de les candidatures que a la consideració ciutadana s'han presentat, només hi sabem veure, col·lectivament i en conjunt, la revellida modalitat política que no s'avé, que no pot avenir-se, de cap manera, ni ara ni mai, amb el concepte que ns hem format de ço que han d'ésser, que han de representar els mandataris del poble. Hi veiem, en les candidatures que's disputen el govern o l'ad-

ministració de la ciutat, el predomini de les amoralitats que nosaltres, per força, a tothora hem de rebutjar i combatre. No hi veiem desinterès, no hi veiem enlairament ideològic en les candidatures pels partits polítics barcelonins confeccionades. En canvi, notem que hi sura un pernicios anhel de fer subsistir procediments i sistemes municipalistes que les ideologies modernes, a mesura que el temps transcorre, van arreconant i apartant de l'organització política i social dels pobles. S'hi veu també poc afany per enderrocar coses mortes i anorrear les desviades passions que són enterbolidores del noble concepte que l'intervenció dels mandataris del poble en els organismes que col·lectivament el representen haurien de posseir.

No és pas que, pel sol gust de fer-les, haguem de fer manifestacions despectives per a les candidatures que's presenten a la sanció del poble barceloní, però sí que tenim el deure, ben situats com estem en el terreny de les nostres idealitats, d'afirmar que a nosaltres res en absolut ens diuen aquelles candidatures, que l'únic valor que hi donem i l'única representació que per a nosaltres tenen és la d'ésser, l'una, encarnació de l'esperit vell de la política, i l'altra, portaveu del burgesisme. En ambdós casos, no podem acceptar cap d'aquelles candidatures, perquè dintre nostre s'hi remou un esperit nacionalista que vol dir avenç, renovament, lliberació, i un esperit socialista que és anatematitzador de tota mena d'antisocials procediments de regir els organismes populars i afirmació de les virtuts socialitzadores que en l'avenir seràn el regulador del desplegament de la vida dels individus i les col·lectivitats. L'esperit vell i antisocial predomina en les candidatures que cerquen l'apoi i la voluntat del poble. Per això volem fer constar que a nosaltres, que volem anular i desterrar de la terra catalana l'arcaic esperit de l'estantíca política i de l'inhumana burgesia, per trobar-hi a manca contingut social i humà, per no veure-hi afanys de renovació, res ens diuen aquestes candidatures que, entre elles, tenen entaulada una — al nostre concepte — tan ínfima palestra.

L'organització és la força

PER a totes les persones que capeixen el sentit fonament humà de les reivindicacions catalanistes, per a aquells que no governen les seves accions per bastards egoismes particulars o no tenen la consciència pertorbada per influències sectaries, les noves orientacions recentment proclamades per l'Unió Catalanista tenen una importància excepcional per a l'avenir de la nostra comunitat patriòtica i per a la futura llibertat de la Patria. Amb elles queda tàcitament involucrada en aquesta llibertat la de tots els catalans sense excepció, ço que és certament l'únic que de veritat mereix aqueix nom, ja que no es comprèn que una patria pugui gaudir de la seva llibertat mentre, en son si, romanguin en l'esclavatge molts ni pocs dels elements que la componen i que, per aquest fet, estan obligats a fer per ella els majors sacrificis. I sols així pot combatre's amb eficàcia la teoria dels que, confonent les nacions naturals, — filles del íntim maridatge de les diverses circumstàncies que en cada una d'elles concurren amb el lliure voler dels habitants que les poblen, — amb els estats polítics actuals, — que tenen el seu origen o bé en actes de força i d'opressió, o bé en pactes en els quals per a res hi ha intervingut la voluntat del poble, — neguen la Patria en absolut, sostenint que aquesta és sols per a l'home el punt de la terra on més bé pot satisfer les seves necessitats o gustos i proclamant com a únic ideal un cosmopolitisme caòtic i sense realitat.

I les més falagueres esperances omplen el cor dels bons patriotes davant aquest brillant estol de joves apòstols que envolten la venerable figura del mestre, ajudant-lo amb sa activitat a l'escampament de la bona llavor dels ideals nous per totes les contrades de la nostra terra i aplicant sa intel·ligència a la llur més completa identificació amb les moderníssimes ideologies.

Més cal parlar ara de l'obligació moral que tenim tots de secundar aquests esforços en la mesura del poder de cada ú, fent que l'esponerosa ufana de les noves idees tan amorosament conresades per mestre i deixebles, pugui arribar a donar assaonats i abundosos fruits de pràctica realitat a la vida de Catalunya.

Es precis que a la proclamació dels ideals i a la llur propaganda a la tribuna i a la premsa, segueixi immediatament l'organització de forces disposades a donar els primers passos pel camí de la seva implantació. I creient que les noves orientacions promulgades interessin principalment i en primer terme a la classe obrera, a aquesta ens dirigim en la persona dels que la representen entre els actuals militants dins les rengleres del Catalanisme, perquè procedixin sense més espera a la constitució d'una agrupació obrera adherida a l'Unió Catalanista que vingui a ésser el germen d'una futura vasta organització, el branatge de la qual s'estengui ufanós per totes les contrades de la terra catalana, donant així compliment a ço que la honoràble Junta Permanent amb tant d'interès recomana en el seu darrer missatge.

Per sort, la nostra terra està admirablement disposada per a la implantació de tota mena d'institucions socials. A pesar de la manca de bona instrucció del poble treballador; a pesar de la carencia d'un element directiu abnegat i intel·ligent; (amb la sola excepció de les societats cooperatives, que compten amb la seria direcció d'en Salas Antón i els seus amics), a Catalunya neixen espontàniament, creixen i adhuc prosperen — sempre amb relació a altres terres — els sindicats d'ofici, les cooperatives, les caixes de mutualitat o germanats, i els ateneus o societats instructives de caràcter obrer. I tingui's també en compte que fins ara mateix aquestes institucions no han comptat quasi mai amb l'apoi de la part intel·ligent dels mateixos obrers, ja que aquests, lastimosament dividits per prejudicis d'escola, poques vegades les han afavorides amb la llur cooperació, i en canvi les han combatudes molt sovint, tot el qual, ensems que parla molt alt en favor de la virtualitat intrínseca de les tals institucions, és també una bella mostra de les admirables condicions de sociabilitat de la nostra democràcia productora.

Tots aquests organismes, el conjunt dels quals és, al nostre judici, la veritable i positiva força creadora, impulsora i transformadora del socialisme modern, que a l'ensems que desenrotllen una acció sanament evolutiva realitzen la tasca més fonamentalment revolucionària, podrien ésser garantia de bondat dels elements constitutius de la novella entitat, a la vegada que els oferirien vastíssim camp d'actuació on l'entusiasme dels adherits podria emprar-se amb fruit en benefici de la causa de Catalunya i de l'humanitat.

Preparin-se, doncs, a emprendre aquesta magna tasca els obrers conscients de la nostra comunitat; disposin-se també a ajudar-hi tots els joves intel·lectuals que tinguin prou fe i entusiasme per a obrir el seu cor generós a la causa mil voltes santa de la lliberació humana. Les vexades multituds proletàries, les innumbrables víctimes de les injustícies, preocupacions i vicis socials esperen, sedents de justícia, la seva redempció dels homes de cor i de sana voluntat. La feina és llarga i n'hi ha per a tothom, i junt amb l'abundosa collita que prometen els terrenys ben preparats i assaonats, ens espera el premi de la glòria, reservat als iniciadors, i el més estimable, encara, d'una consciència íntimament satisfeta.

J. PLANUCH

La nostra actuació col·lectiva

SE creuen molts, i és de doldre que aquest fet succeeixi, que l'actuació nacionalista deu realitzar-se mitjançant només l'esforç individual i deixant apart, com acció secundària, l'actuació col·lectiva.

Es una realitat punyent que havem de procurar expulsar del nostre poble demostrant, als que tenen aquest migrat concepte del nacionalisme, l'error en que incorren i el greu manament que cometem en contra de la bella idealitat que'ns mou i agermana. Te-

nim d'unir les energies de tots els bons catalans, perquè, aplegades, aportin a la patria el fruit profitós que ben bé necessita per al seu desenrotllament social.

Jo no sé, emperò, com pot comprendre's l'ideologia patriòtica, estant mancada d'una constant i ben robusta actuació, car no n'hi ha prou amb declarar-se partidari de la llibertat de la patria si, per aconseguir-la, no hi esmerça un hom tot el seu esforç unit amb els esforços dels altres, a l'objecte d'ésser ben eficaç, ni tampoc és suficient l'haver llegit força l'història i saber-se de memòria les gestes heròiques dels avant-passats, si no es té en compte que aquestes, en el nostre temps, no serien apropiades, car avui hem de detestar, millor dit, hem d'abolir, pel sol fet de dir-nos civilitzats i ésser nacionalistes, el cas gens humanitari del vessament de sang, que sempre hem de procurar no arribi fins haver apurat tots el mitjans que actualment es regoneixen, en el món, com més justiciers i humans.

Retreuen, els que isoladament actuen, i per a justificar la conducta que segueixen, tot això que individualment realitzen, més no saben veure que els resultats són, generalment, tan efímers, que s'imposa l'actuació col·lectiva, puix, és la única que pot reportar-nos quelcom pràctic, entenent com a pràctic, tot allò que per a la Patria es reconegui com un bé. Seràn, si es vol, ben meritories les accions individuals que s'emprenquin, i no diré que alguna volta produeixin un bon rendiment, però serena i reposadament reflexionada la qüestió, no's deixarà de veure la poca eficàcia de les mateixes. Es, doncs, per aquest motiu que deu suprimir-se l'acció isoladament individual, i suplantar-la per l'acció col·lectiva, car de no fer-se així, minva l'èxit de tot ço que, col·lectivament, s'emprenquin els pobles, i tot per manca d'agermanament en l'acció.

Fetes aquestes manifestacions, quelcom vull dir a l'objecte de fer-les, a tothom, clarament comprendre, no tenint les mateixes altra finalitat que la de procurar una unitat en la nostra acció nacionalista. Com que aquesta, fent justícia, hem de regonèixer que està ben lluny d'ésser una efectivitat degut als personalismes i petiteses existents en algunes de les branques en que s'ha dividit el catalanisme, no queda altre camí a seguir a totes elles, si tenen bona voluntat, que ben organitzar-se i enfortir-se, car seria altament profitós per a la patria que tots els pensars nacionalistes cohesionats formessin un bloc que pel seu poder fos indestructible, a fi de resistir i combatre sempre, això sí, amb tota rectitut, les embestides i escomeses dels nostres adversaris.

Regonec, no obstant, que donades les claudicacions hagudes i de la faïç en que s'ha desenrotllat, en general, la política catalana d'aquells agrupaments catalanistes durant aquests darrers anys, té d'haver-hi una bona preparació. Entretant, i encara que aquella unitat d'acció nacionalista no arribi aviat, organitzem-nos, preparem-nos els que seguim a l'Unió Catalanista; posem en pràctica la nostra actuació col·lectiva anant a engroixir el nombre d'associats de les *Jovenuts* i *Casals*, i, en aquestes entitats, treballem tots amb la major intensitat pel benestar de la nostra Catalunya.

JOSEP M.ª GIBERT I FONT

La nova Rússia

L'INCOMMUVABLE voluntat de renovació i de deslliurament que la guerra ha fet néixer, àdhuc en les capes més profundes del poble rus, continua afermant-se amb una força creixent.

Els dos grans congressos que han tingut a Moscou les zemstvos (Consells generals) i les Municipalitats—congressos dels quals les agències no'n havien fet conèixer més que imperfectament llur importància i caràcter—, mereixien, verament, ésser millor coneguts i apreciats, car ens mostrèn fins a quin punt tota la Rússia està actualment unida en la seva doble voluntat de perseguir la lluita contra l'enemic de l'exterior i de complir una reforma interior fonamental. L'article que el príncep Eugeni Troubetzkoï ha publicat fa poc en l'orgue lliberal el *Rousskaï Slovo* és, des d'aquest punt d'obir, prou significatiu, car aquest esperit equilibrat i més aviat tímid posa en plena llum la voluntat de la nació, «aixecada com un sol home contra el perill interior tant com contra el perill exterior».

Per llur composició i llurs tendències, els dos congressos estaven ben lluny d'ésser de la mateixa naturalesa. Al de les zemstvos, els elements conservadors i moderats dominaven, mentre que al de les Municipalitats la preponderància era del cantó dels elements radicals. I, no obstant, és el mateix esperit que s'aferma, les mateixes decisions que's prenen en les dugues grans assemblees de la burgesia i de la noblesa russes.

Heu's-aquí el text de la resolució votada pel congrés de les zemstvos:

«A l'hora amenaçanta de la prova popular, nosaltres, apoderats de les zemstvos provincials, unides en Unió de les Zemstvos, conservarem una fè incommovible en la força i el coratge del nostre xardorós exèrcit i comptem segurs amb la victòria final, abans de la qual no pot ni deure pas ésser qüestió de pau.

«Penetrats de la consciència d'una gran responsabilitat davant la pàtria, que deurem reunir tots els seus fills, nosaltres continuarem i desenrotllarem nostre treball, amb la mateixa xardorositat, per al profit de l'exèrcit.

«Però, tot i estant segurs de la possibilitat de rebutjar completament l'enemic i de la seva desfeta completa, veiem amb inquietut avançar-se el perill de la destrucció perillosa d'aquesta unitat interior que ha estat proclamada des del començament de la guerra des de dalt del trone com una garantia certa de la victòria.

«Aquest perill no pot ésser substreït més que pel renovament del poder, el qual no pot ésser fort més que amb les condicions de confiança del país i d'unió amb els seus representants legals.

«El treball «irreemplaçable» de la Duma relatiu a l'augment de la defensa nacional suggereix energia i confiança no solament en el fons popular, sinó en l'exèrcit...

«De conformitat de pensament amb els desigs del país, la Duma ha traçat les vies que deuen treure's a la Rússia de les proves que li han estat enviades des de dalt.

«Tinguem consciència de la gran responsabilitat i del deure davant del país: és precís

que cada un de nosaltres dobli els seus esforços, indispensables per a esperar el fi comú: la victòria; i que en un treball harmoniós i intensiu siguin conservats l'ordre i la possessió del sol necessari a la salut de la Rússia.»

I heu's-aquí, d'altra banda, el text de la resolució votada pel congrés de l'Unió de viles:

«El congrés de representants de les viles de la Rússia considera com el seu deure sagrat, en aquest moment de prova, de saludar xardorosament nostre amant, brau i coratjós exèrcit. Que sàpiga que tots els pensaments i sentiments de la Rússia són fosos en l'aspiració comú vers la victòria, en un desig apassionat de totes les seves forces d'ajudar als herois en la pesada lluita que sostenen.

«El poble rus està més que mai animat de portar la guerra fins a la victòria final en perfecta unió amb els nostres fidels al·liats.

«Els únics obstacles fatals que's troben en el camí de la victòria són els antics vicis del nostre règim governamental, l'irresponsabilitat del poder, el seu isolament del país.

«Un honorat i decisiu tornar sobre un nou camí és precís. El deure de tots davant del país ho exigeix.

«Per a reemplaçar el Govern actual, deuen ésser cridats homes investits de la confiança del poble; el treball creador de la representació nacional deure ésser reprès totseguit, i la pau interior i l'unió moral del país—aquestes importants condicions de la victòria—deuen ésser assegurades per a la reconciliació i l'oblid de les antigues lluites polítiques i l'igualtat de tots els ciutadans davant la llei.

«Els representants de les viles de Rússia creuen fermament en el brillant avenir del país; en plena possessió d'ells mateixos i amb una consciència tranquil·la de llur dretura i de llur força, continuen en tot el país llur incessant tasca d'unió, per a l'ajuda de l'exèrcit, recordant-se que cada hora de repòs en el treball reula altre tant l'hora de la victòria.»

Si bé el tò d'aquest segon document és més clar, més vigorós, en canvi, el pensament directriu que l'ha inspirat és el mateix que ha dictat el primer.

I això és tan evident, que el Congrés de les viles i el Congrés de les Zemstvos se trobaren d'acord per a votar, l'un i l'altre, la comú resolució que copiem, decidint que una delegació visiti al Zar per a transmetre-li les decisions del Congrés:

«El Congrés de representants de les viles de Rússia confia a una delegació de tres membres, d'acord amb els representants de les Unions de les Zemstvos, l'encàrrec de portar al coneixement de S. M. l'Emperador l'expressió de les inquietuts i de les esperances que mouen el país i fer-li conèixer l'opinió del Congrés sobre la necessitat urgent:

«De portar la guerra fins a la victòria final;

«De rependre, incessantment, les tasques dels cossos legislatius;

«De cridar al poder a homes que gaudeixin de la confiança del poble.»

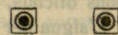
Davant del perill suprem que amenaça la pàtria, el poble rus entén que la seva salut és amb ell mateix. I, a l'ensem, separa amb in-

dignació tota idea de revolució, fent el jòc de l'estranger i que Alemanya tenia ja descomptat. No solament els lliberals de totes menes, sinó els nostres companys dels agrupaments demòcrates-socialistes i treballistes de la Duma, han fet, sobre aquest punt, declaracions tant més significatives coneixent-se per tot el món llur odi irreductible al règim.

El príncep Troubetzkoï escriu: «són solament revolucionaris, a l'hora actual, els pocs homes que, atenent més a llur sobirania que a la Rússia mateixa i que per a satisfer fins personals i ambiciosos, s'esforcen en sembrar la discòrdia entre el trone i la nació.»

Són, per altra banda, aquests mateixos «revolucionaris de dreta» aquests elements d'extrema reacció que no han acabat de somniar una pau separada amb Alemanya, com he tingut ocasió ja de demostrar-ho. La Rússia, per sa aliança amb les dugues grans potències lliberals i democràtiques de l'occident, els apareix com, de més en més, arroçada fora dels costums del passat, i, més aviat que vèncer-la per aquest camí, aquests bons patriotes, aquests «vers russos», prefereixen sancionar la victòria de l'imperialisme alemany.

Però topen amb la ferma voluntat de l'immensa majoria del país. JOAN LONGUET

GUAITA

En vigílies d'eleccions se diuen tants disparats i són tantes les contradiccions a què's troben obligats els agrupaments polítics a la faïç espanyola, que, potser influenciats per la costum, a molts els sembla com una cosa ben natural, i fins li cerquen un caient de lògica.

No obstant, les afirmacions polítiques que en aqueixos actes se fan, acuradament recopilades, demostrarien l'insinceritat i una tan gran ambició com manca de rectitud de consciència. Podríem rellegir tots els discursos de suara mateix, i en tots ells hi trobaríem negació d'anteriors afirmacions donades com a definitives. Ens caldrà tan sols analitzar-ne un i encara ben somerament.

Ens referirem al d'en Cambó a la Sala Imperi el passat diumenge, que, volent fer creure als seus que encara és catalanista, comença dient que cada elecció significa a Barcelona una protesta contra el poder central, i combaté als de la coalició monàrquica. Empré el parlament havia d'ésser més llarg per a mantenir la fama que'ls seus li daren d'orador, i parlant, parlant, arribà a l'affirmació de què'ls radicals havien establert — i en Cambó ho lamentava, — una separació entre'l Municipi i el poder central.

Es a dir, que en Cambó, capítol polític dels regionalistes, comença afirmant que les eleccions eren una protesta contra el poder central i acabà deplorant que l'Ajuntament no estigués en harmonia absoluta amb el poder central; com va combatre a la coalició monàrquica per a unir-se ara en alguns districtes.

No estranyarà ningú, amb aqueixos antecedents que tot Barcelona coneix, que de l'elecció no'n surtin els vots d'altres eleccions, car els adversaris nominals de la Lliga i la Coalició republicana, han caigut de temps en el mateix descrèdit. Per altra part, a Barcelona hi viu latent un veritable esperit catalanista, i aquest no'l desvetllaran ni remouràn en Cambó i els seus deplorant que'l Ajuntament no estigui en bones relacions amb el poder central.

Haurem de fer una nova edició de la Doctrina Catalanista d'en Prat de la Riba.—F.

La qüestió de les aigües ⁽¹⁾

Dels "Anals de l'Academia i Laboratorio de Ciències Mèdiques de Catalunya". Maig de 1915. Crònica. (Acabament de la publicada en els núms. 17 i 19).

«I arribem als anàlisis de la Subcomissió Tècnica de la Sanitaria. Els lectors ja coneixen el seu resultat. I diuen els senyors de la Junta: «Persistiendo en el prejuicio de que las aguas de la Compañía General que abastecen la casi totalidad de la población y más principalmente las del Llobregat están infectadas, les atribuye la epidemia tífica» i més avall parlant de quèls nostres analistes havien trobat l'Eberth i el Coli diuen que «ls de la junta «hicieron constar que el estado de la población era excelente» i que se'ls obligava «a considerar como posiblemente contaminadas unas aguas que el estado sanitario de la población demuestra que no contaminan a nadie».

«De mode que suposar infectades les aigües del Llobregat és un «prejuicio»? Unes aigües que han contingut repetides vegades l'Eberth i el Coli, i que ara, durant l'epidèmia, contenen Coli en el seu origen, és perjudici el creure-les dolentes? Per l'anàlisi comunicat el 1909, són sospitoses segons les disposicions oficials, i per l'anàlisi del 1914 són dolentes. L'aigua per a poder ser destinada a l'alimentació ha d'ésser: «Que no contenga sino una escasa proporción de gérmenes inofensivos, cuyos cultivos den en la experimentación fisiológica resultados satisfactorios y NINGUNO PROCEDENTE DEL TUBO INTESTINAL». (Instruccions R. D. 22-XIII-1908). I aquesta aigua amb Coli i Eberth abans, i ara amb Coli, que vol dir probabilitat d'Eberth, dolenta segons les normes de l'Estat a què haurien d'atendre's com a corporació oficial és perjudici per part nostra tenir-la com a dolenta, o és una cosa molt pitjor, pels que ho fan, el defensar-la a ultrança?

«I l'endèmia tífica, doncs, a què l'atribueix la Junta? A una constel·lació atmosfèrica especial, que fa que quan plou es facin Eberths en la pols dels carrers, i enganxats a les sabates o volant com els mosquits facin cap a la boca dels babaus barcelonins? Diuen que no volen discutir la tesi nostra; fan bé, perdrien; però consti que estem a la seva disposició per a discutir-ho on vulguin això de la causa de l'endèmia tífica que patim. Ja se'n sab massa ara d'això, ja ho han provat prou a què es deuen les intenses endèmies tífiques

com la que soporta Barcelona, els pobles que, tenint juntes de sanitat millors que la nostra, han reduït, arreglant les aigües, el tifus a xifres insignificants.

«Que l'estat sanitari era excel·lent! Si es considera excel·lent estat sanitari el no haver-hi cada dia de 100 a 200 invasions i una pila de morts, realment tenen raó, però si amb això volen dir que no hi havia tifus, que no continuava la grossa endèmia, que no continuem a Barcelona malgrat les ocultacions, ara potser més nombroses que mai, tenint més tifus que les altres ciutats d'Europa i Amèrica de la importància de la nostra, els senyors de la Junta de Sanitat s'equivoquen. El nostre estat sanitari en ço referent als tifus continua éssent pessim; hi ha tifus, hi ha molts morts per tifus. Aquesta és la veritat que's pot comprovar amb les estadístiques, malgrat el mal fetes que són. I per nosaltres, que hem estudiat en bones fonts, i no creiem en la constel·lació de què parlàvem més amunt, l'haver-hi molts tifus vol dir que continua havent-hi aigües que contaminen i això ho prova més el fet d'haver-se trobat l'Eberth en l'aigua de les fonts molt temps després d'estar tancades les aigües de Moncada i estan assortits principalment per les del Llobregat.

«Diuen després que davant dels anàlisis dels nostres delegats van impetrar «el superior testimonio» de l'Institut d'Alfons XIII, perquè «calmase la inquietud del vecindario y desvaneciese toda incertidumbre». La veu de l'Institut havia d'ésser un «arbitraje supremo». I això ho firma el Dr. Fargas? Aquell mateix Dr. Fargas que en la conferència de l'Ateneu reclamava allavors, d'acord amb la ciència, molts anàlisis fets en temps i èpoques diferents per a poder dir que un aigua era bona, dona ara, a un sol, UN SOL anàlisi, el valor de «arbitraje supremo» i el creu prou per a calmar als barcelonins i desvanèixer tot dubte?

«No és pas la ciència, Dr. Fargas, ço que ha canviat d'allavors estant i per això, nosaltres, d'acord amb la ciència i amb les disposicions oficials que la Junta hauria de saber i que diuen parlant d'aigües d'aliment que «el hecho de que un solo análisis demuestre su bondad no debe ser motivo suficiente para poder apreciar en definitiva su valor higiénico» (R. D. 22-XII-1908), varem dir totseguit que l'anàlisi de Madrid no podria tenir, ni té de cap manera, el valor que se li vol donar. I això fins els mateixos analistes de Madrid ho regoneixen en el seu dictamen, com veuràn els lectors en el número pròxim que'l publicarem. Han tingut una mica més de prudència i no n'han volgut fer d'àrbitres, supremes, han fet, segons ells «un examen de orientación» i prou que és l'únic que un anàlisi permet, car per a afirmar la potabilitat també ells regoneixen que'n precisen molts. Poden els senyors de la Junta apuntar-se la paletada en el capítol dels «éxitos muy lisonjeros».

«I diuen que apel·laren «a un testimonio de excepción con un fin moral» FI MORAL en un anàlisi? Què volen dir amb això aquests senyors? En primer lloc, si la moral, que en aquest cas ha d'ésser moral social, vol dir complir els deures de ciutadà i els que imposen els càrrecs que s'ocupen, ni la Comissió Sanitaria ni la seva Subcomissió tècnica, que han complert amb escreix els seus deures i fins els que havien d'haver complert altres, per a res necessiten confrontar-se amb ningú. Però és que tota la moral que's pot posar en un anàlisi d'aigües, és la de recollir les aigües bé i en quantitat suficient, vigilar que no's confonguin les unes amb les altres, fer l'anàlisi ben fet i publicar-lo ben clar i detallat de

manera que no's presti a dubtes ni confusió de cap mena. Això els nostres analistes ja ho han fet. I no tothom ho pot dir així.

«I som al final, que ja és hora. Diuen: «y en vista de que ni los venideros han de persuadir a la Comisión Sanitaria de la potabilidad bacteriológica de las aguas del Llobregat, conforme lo llevan declarado públicamente, nuestra corporación se halla en el caso de raciocinar», etc. Però és que la Junta l'admet la potabilitat bacteriològica de les aigües del Llobregat? Unes aigües amb Coli i Eberth i altament perilloses per la salut pública, segons digué la Junta el 1909, i amb Coli ara, són dolentes segons la ciència i són dolentes segons les disposicions oficials més amunt citades. És que la Junta té un criteri de potabilitat diferent de l'oficial de l'Estat? Quin és aquest criteri i en què'l fonamenta? Encara vui creure que ni ells mateixos s'hi atreviran a afirmar-la concretament i categòrica la potabilitat bacteriològica de les aigües del Llobregat! Perquè allò que diuen que abans no eren ço que són ara, és una afirmació que l'haurien de demostrar i suaríen molt i no ho lograríen, però vaja, senyors, el Coli és d'ara, i és als orígens, i amb això n'hi ha ben bé prou per a condemnar-les.

«Però aquestes ratlles traeixen un estat d'esperit que'ns ha fet un efecte deplorabilíssim. Com que no s'admeten com a bones les aigües del Llobregat, la Junta ha de reaccionar! De manera que, tot ço altre que hem dit la Junta de sanitat ho podria contemplar sense reacció, sense acudir a documents com el d'ara; però no's vol acceptar com a bona l'aigua del Llobregat, i allavors la Junta ha de reaccionar, ha de publicar escrits com aquest en el que's vol enllotar a corporacions que han fet més del que podien i menysprear campanyes nobilíssimes, ha de reclamar silenci, quietut, «cortapisas legales» a la funció honrada de ciutadans que estimen al seu poble, i ha d'exposar-se al ridícul de què'l Governador no'ls concedeixi les «cortapisas legales», els de Madrid no vulguin fer l'«arbitraje supremo», i a que creguem encara menys en el seu prestigi.

«Davant d'aquestes grosses rellicades de persones i corporacions que'ns havíem acostumat a tenir-los una grossa consideració, i que a pesar del desig de poder continuar tenint-los-los, els fets ens porten malauradament pel camí contrari, no'm puc treure del cap, però més que vulgui, aquell lapidari: quos Jupiter perdere vult prius demeritat.

R. PLA I ARMENGOL.

MIGRANYA,
DOLORS NEURALGICS,
FEBRES, Etc.

SE CUREN AMB

KALMINE

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i Cia.,
J. SEGALÀ

Al detall: En totes les farmàcies
CAPSES D'UN CATXET: 35 cént.

Tallers Gràfics

Josep Sabadell & C.^a

Stat. en Cta.

Obres de text — Revistes — Periòdics
Fascicles — Catàlegs — Circulars — Factures — Talonaris — Memoràndums — Esqueles mortuòries — Targetes i tota mena de treballs comercials

Casa especial per a Carnets — Calendaris i Etiquetes en relleu

Mostruaris de totes menes i Llibres ratllats i Rellogats de luxe i econòmics

Mallorca, 257 bis-BARCELONA

TELEFON 7210

Cròniques curtes

El Principal i l'Hospital de la Santa Creu.

S'ha cremat el teatre Principal. Això pel teatre no és cap mal. El Principal fa temps que no tenia altra valua que la que li donava la seva vella història. Com a monument, no crec que ningú l'enyori i com a teatre, posat com estava, en mans de la Junta de l'Hospital, era una cosa morta. Darrerament sortí que hi feien cine, sinó hauria estat tancat la major part del temps.

El Principal hauria pogut redimir-se i conservar-se si l'hagués comprat l'Orfeó Català per a fer-ne el seu casal o n'hagués fet l'Ajuntament la casa del Teatre català. No essent això, la seva desaparició es pot planyer com la desaparició dels vells carrers de la ciutat antiga, però és una cosa que havia de venir fatalment. Inclòs econòmicament, estem segurs que l'Hospital no'n treia, de bon troc, la renda del valor del terreny que ocupava.

Però la crema del Principal ha fet que's parlés d'una qüestió que crec útil remarcar. L'Hospital de la Santa Creu, està en déficit. Anys endarrera, qui això escriu, cridà l'atenció sobre el pèssim estat de la qüestió hospitalària a la nostra ciutat. A Barcelona manquen molts llits a l'Hospital i és cosa de tots els dies l'haver de rebutjar, per manca de llits, malalts gravíssims que s'han de morir sense assistència en qualsevol recó. Ningú va fer cas de la crida, i el trist espectacle, l'indignitat d'una societat que, després de crear els pobres, ni sisquera un llit d'Hospital per a morir tranquils els dona, s'ha agravat d'allavors ençà. Ara a això s'hi afegeix que l'Hospital de la Santa Creu està en déficit.

Jo no soc pas amant dels Hospitals, car crec que'ls homes han de poder passar les tribulacions de la malaltia i el dolor de la mort al costat dels seus i al caliu de la llar, i soc menys amic dels Hospitals de Barcelona, perquè cap d'ells està montat a l'altura d'ara, ni fa tot ço que's deu fer, pels necessitats i per la ciència, en un establiment hospitalari modern. Però els Hospitals avui són una necessitat, són un mal menor, i el de la Santa Creu, en el sentit de la caritat d'ara, en el sentit d'acollir als necessitats, ha fet i fa obra bona i d'agrair.

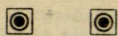
Per això és de dolbre que en una ciutat com Barcelona, en una ciutat en la qual cada dia veuen fer-se nous edificis per a convents inútils, pagats amb deixes de gent rica, les deixes a l'Hospital de la Santa Creu, aquestes deixes que eren una tradició entre les persones de bona posició de la nostra ciutat i que feien, al menys, que'ls diners amuntegats a costa de llàgrimes, servissin un moment per eixugar-ne alguna, les deixes a un Hospital fill tot ell de ço que'ls barcelonins li havien anat donant amb els segles, s'hagin estroncat i aquest Hospital es trobi en la tràgica situació de què com més gran és la ciutat, com més malalts sol·liciten acolliment, més reduïdes siguin les persones riques que d'ell es recordin.

Es un altre dels mals que han fet a Barcelona aquesta colla d'agrupacions de monges i freres que, després d'envilir el treball de la dona i falsejar l'ensenyança del jovent, s'han dedicat a rodejar d'adulacions i a prometre corrués de pregaries als nostres rics, si deixaven llur fortuna al convent o conventet respectiu, i mentre amb aquestes fortunes deixades s'han bastit palaus i palauets que per a res útil serveixen i solament fan mal, l'Hospital de la Santa Creu, que és qui preferentment rebia abans aquestes deixes, es troba en déficit i els malalts pobres es moren de qualsevol manera.

I això s'ho miren tan tranquil·lament l'Ajuntament i la Diputació, i ni sisquera intenten

posar-hi remei. I la clerecia, aquesta caritativa clerecia, va treballant *pro domo sua*, per la capelleta respectiva que dona bon viure, i va dient oracions. Però si allà on van els rics després de morts, també hi arriben les malediccions, les dels qui moren desamparats per manca d'un miserable llit d'Hospital han de poder més que totes les misses i parts de rosari.

RAMÓN D'AI ENTORN

Un portaveu del nacionalisme català a París

Els prestigiosos i coneguts catalans V. Deu i Pausas, A. Maseras, F. Pujulà i Vallès, P. Torné i Esquius i P. Isern i Alié, han tingut la bella pensada de crear i fundar, a París, un orgue en la Premsa que sigui portaveu de Catalunya a l'estranger.

Aquest periòdic, que portarà per títol *La Catalogne*, serà escrit —per a que pugui complir més eficaçment l'objecte per al qual es crea, que no és altre que donar proves de la vitalitat, de la valua de Catalunya davant del món— en francès, si bé la parla catalana, en tot allò que interessi exclusivament als catalans, no'n serà pas exclòsa.

No s'hi defensarà, de cap faicó, «una sola política», sinó que hi seran acollides totes les modalitats de la lluita del nostre poble, per tal que *La Catalogne* no deixi d'ésser, davant de tots els pobles estrangers, l'exteriorització de l'ànima catalana, de la pensa catalana i del treball català, en totes ses manifestacions, amb tota sa força i per tots els mitjans més pràctics i seriosos.

Manifestant els propòsits de que estan posseïts els fundadors del periòdic de que parlem, i per a lograr obtenir dels catalans l'adhesió an aquell projecte, s'ha publicat una extensa circular, en la qual s'hi exposen minuciosament i detallada tots els motius que abonen la creació d'aquella empresa.

En l'esmentada circular, a l'ensem, s'hi dona compte de la constitució —per a assolir aquell objectiu— d'una Societat Anònima per accions, l'anunci legal de la qual fou publicat, el passat mes d'Octubre, en el *Journal Officiel* de la República Francesa, i d'haver-se fet una emissió d'accions de la mínima suma de vinticin francs cada una, suma molt reduïda, a l'objecte de que puguin aportar-hi llur contribució fins les fortunes més modestes.

Nosaltres creiem —atesa l'altíssima importància del magne projecte de que'ns ocupem, i si es té en compte, ademés, que el sol fet d'ésser accionista dona dret a ésser subscriptor de *La Catalogne* durant un any i com a ventatja reservada només als accionistes fundadors — que seran moltíssims els nacionalistes catalans que prestaran la llur més fervent cooperació a l'obra catalaníssima que s'emprenen aquell nucli de catalans, residents a França, quals noms an al començament d'aquestes ratlles.

Hem de dir, ara, an aquells dels nostres lectors que'ns han demanat detalls de tan patriòtica empresa, que, per avui, solament tenim noves de ço més amunt escrit, però que, a mesura que aquella vagi concretant-se i definint-se, ho posarem en coneixement —des d'aquestes planes— de tots els que'ns llegeixen i que, per tant, els creiem identificats i interessats en la tasca que's proposa empendre *La Catalogne*, portaveu del nacionalisme català, que veurà la llum a París.

S. CARBONELL I PUIG

COMISSIONS : REPRESENTACIONS

: ADMINISTRACIÓ DE FINQUES :

CABLE : SUBUR APARTAT DE CORREUS, 226

: SANTIAGO DE CUBA :

Aspectes de la lluita Notes del viatge

Adhesió

ENTUSIASTA i decidida, m'interessa fer constatar la meua adhesió a l'obra de rehabilitació de la classe de viatjants del comerç i de la indústria.

Complexa i transcendental alhora, és la tasca a realitzar, i pot dir-se que tan com la solució del problema econòmic-social, ens interessa a tots, molt urgentment, l'aixecament cultural i la dignificació de la nostra gran família, cridada a jugar un important paper en la vida de relació de la societat catalana.

En efecte, salvades estimables i meritíssimes excepcions, els viatjants de comerç que passem d'un cap a l'altre de Catalunya, amb prou feines si tenim consciència del que Catalunya vol. Per la gran majoria no volen dir res els problemes que bateguen amb impulsos propis i naturals en determinades comarques. Tampoc és cosa que amoini massa el coneixement de la riquesa natural ni el desplegament de la vida local de les grans poblacions de Catalunya. I no cal dir quins són els coneixements que tots plegats tenim —savant, i no cal repetir-ho, aquelles valioses excepcions— del valor monumental i històric, del moviment cultural, de les manifestacions artístiques i científiques, tan esplendorosament difoses i popularitzades per la nostra terra.

Jo no sé si aquesta campanya que comencem amb tan bona voluntat, servirà per a desvetllar les energies d'aquells dels nostres que, a la capital, en el si de les nostres corporacions societaries, tan bona feina realitzaven, enc que no més fos col·laborant a la molta i bona tasca que allí es fa seguidament.

Jo no sé si aquest començament d'ara tindrà la virtut d'atreure's a tots els nostres amics desitjosos de fer feina, i no sé si l'amic Gual, iniciador de la campanya, i la Redacció de LA NACIÓ, que tan patriòticament l'acull, aconseguiran el meritíssim propòsit que'ls ha induït a cridar-nos a tots els que viatgem.

No pot predir-se el resultat d'aquest generós esforç i d'aquest esclat de voluntat de millorament i d'enaltiment professional. Però sí que pot dir-se, ben certament, que la nostra classe serà mereixedora de la desorganització i estat depriment en què's troba si no respon als bells propòsits per als quals se la crida.

Cal donar fe de vida, cal actuar, cal que'ns despullem una mica del materialisme que domina la nostra vida i que'ns converteix sarcàsticament en un personatge més de «L'alegría que passa».

Enlairem-nos, fem-nos valer i fem conèixer la nostra voluntat i les nostres aspiracions.

Per res del món devem continuar en l'indiferència que'ns anul·la com a força social.

I si per cas, a pesar de totes les energies que'ls iniciadors de la campanya esmercen, fos l'acaparador tan se me'n dona el que fes fracassar aquesta obra d'abnegació, jo vull salvar la meua responsabilitat i dir-vos a vós, amic Gual, i a vosaltres, amics de LA NACIÓ, que jo soc amb vosaltres, amb tota la convicció.

Veu's aquí l'únic valor de la meua adhesió.

RAMÓN ABELLA

Lleida 1 novembre de 1915.

Dolorosos contratemps. — Amb profunda sentitment, hem de comunicar que, víctima de penosa malaltia contreta estant de viatge, ha mort nostre volgutíssim company en Pius Martí, viatjant de la casa J. Juncosa. Rebi sa família l'expressió més sincera del nostre condol.

UAB
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

S'ens diu que el nostre bon company J. Vidal, viatjant de la casa Ramón de Sagarra, ha entrat en una clínica per a ésser operat. De tot cor li desitgem un prompte restabliment i que ben aviat puguem gaudir, tot viatjant, de sa amable companyia.

AL VOL

E dissabte passat diguerem el comentari que, en justícia, creguerem calia fer al Congrés Socialista espanyol, que, a l'escriure'l, només s'havia discutit l'assumpte de la conjunció amb els republicans.

Més, després, el Congrés discutí la guerra europea, i no volem passar per alt el dir que aqueixa discussió millorà, en nosaltres, el concepte que fins aleshores ens havia merescut l'espiritualitat del Congrés. No esborrà, per això, la mala impressió rebuda; més ens feu veure un caire del socialisme espanyol, que no exerceix influència definitiva a l'ideologia que ha de guiar-lo, però que, si no s'esvaeix, podrà assolir europeitzar-la aqueixa ideologia.

Hi notàrem, a pesar d'intenses modalitats contradictòries, una gran serenitat, malgrat un viu sentimentalisme, que no ha d'abandonar, en cap hora, el pensament i l'acció socialistes perquè el socialisme és i ha d'ésser sempre cosa vivent i no una disciplina fredament calculada i regida, en el seu moure's, per conceptualismes encarcerats. El món va endavant, pel sentiment, que és vida, i és ètica i estètica de la vida; essent anti-vida, conservadurisme, reaccionarisme, la vida mancada de sentiment, la vida que vol representar serenitat i forçada harmonia, la vida que aparenta puresa de pensament i d'acció, la vida que no vibra amb espontaneïtat i generositat, que no és altra que vida tarada, vida moralment corrupta, vida d'egoismes dissimulats, vida de fer opressor amb força mala molta cobert amb pells de corder.

Això ens ha ben impressionat, ara per ara; no'ns podem pas oblidar de grossos errors de la consciència col·lectiva del socialisme espanyol, que, per força, ens obliguen a mesurar amb compte les nostres bones impressions i a jutjar-les amb pressa, sense reparar ben bé la llur qualitat.

El nostre esperit de justícia i l'equanimitat que desitgem no'ns manqui a cap hora, ens ha obligat a escriure aquest suplement de comentari.

Oh, els rígids conservadors! Oh, la gent de bé immaculada! Oh, els preceptors severos! Oh, els posseïdors de tota veritat i de tota virtut! Mireu com de *La Veu* estant, dels discursos estant, excomuniquen als esquerrans que taujanament es conjuncionaren amb els radicals; mireu com de *La Veu* estant, també, prediquen, severos, als socialistes espanyols, austeritat i deures inexcusables de moralitat, perquè han ratificat la conjunció amb e's — dits — republicans espanyols, que no és gens aprovable, però que no són els regionalistes els que posseeixen autoritat ni moralitat polítiques abastament per a erigir-se en censors ni en guiadors morals. Ells, ells, els regionalistes, que, sense que Barcelona ho compregui ni pugui explicar-s'ho, s'han coalicionat amb els radicals per a d r a terme una Exposició Universal. Amb els radicals, cal fixar-s'hi bé; amb els radicals, que ells, a *La Veu*, els han presentat i presenten, cada dia, a Barcelona, com a exemple de mals administradors, d'immorals administradors, d'administradors qualificables amb els pitjors dicteris. Ells, ells, els regionalistes, que en altres ocasions s'han coalicionat — i ara, en aquestes eleccions municipals, ho repeteixen — amb tota mena de grups de política de dreta i dinàstics, per ells reiteradament combatuts sense miraments; combatuts i menyspreuats i tractats amb epítets despectius i denigrants!

Senyors de *La Veu*, senyors regionalistes, no

és hora encara d'actuar seriosament, dignament, austerament, tant en eleccions com en assumptes administratius?

Perdonin; no'm recordava que són conservadors, i que els conservadors, arreu del món, són antisocials, antipatriotes, perturbadors, polítics immorals, veritables agents d'infecció social, elements destinats a desaparèixer...

I tot senzillament que'ls demanava que fossin bons! Perdonin la niciesia!

Per causa de la guerra gran, se realitza, a les nacions baltàniques, una experiència política, que la preparació previa que hi ha hagut, i per l'exuberant exteriorització d'episodis, que, en altres ocasions, haurien restat ocults, permet treure conclusions positives respecte de la veritable valua i significació d'organitzacions polítiques que tenen una clara i concreta significació a la ciència política.

Científicament, atenent-se al que ensenyen les disciplines de dret polític, el constitucionalisme, tant si la forma de govern és republicana com monàrquica, implica sempre que la sobirania de la nació està en el Parlament, representant directe, en la forma que sia, del poble. El poder sobirà, el poder legislador, el poder suprem, per a tots els determinis, resideix en el Parlament, que s'ajuda d'un poder executiu — govern — i d'un poder moderador — cap d'Estat — sense altra funció a realitzar que mantenir l'integritat de la constitució, que només pot ésser modificada pel Parlament. Aqueixa organització constitucional és, ara per ara, la que dona més garanties per a que la sobirania del poble no sofreixi violència.

I, generalment, així passa, per tal que la forma de governar sia la republicana, doncs és difícil i no freqüent que a les organitzacions socials republicanes arribi a passar que el constitucionalisme es converteixi, o francament o hipòcritament, en organitzacions polítiques de poder personal, perquè és ben cert que l'afranquiment polític augmenta la ciutadania del poble, que, sentint-se cada cop més sobirà, transforma l'espiritualitat nacional en una resistent i inextricable xarxa de limitacions de poder, que impossibilita, tot naturalment, que, mancant a la Constitució, s'abusi del poder posseït i se'l sobreposi a la sobirania nacional, arribant, en moltes ocasions, el poder moderador — convertit, per males arts, en poder personal — fins a pendre i a imposar determinis i orientacions del tot en oposició amb la consciència política de la majoria de la nació.

Aquest contrafur passa als Balkans, deixant de banda la Sèrbia. Els poders moderadors, monàrquics, de Rumania, Grècia i Bulgària, realitzen, políticament, accions que atenten a la llei escrita en les constitucions, i en algun d'ells — Grècia n'és exemple — atentats a la consciència del poble, expressament manifestada en eleccions generals.

En els Balkans, fóra de Sèrbia, el constitucionalisme és una ficció. Els poders moderadors estan sostinguts pels partits conservadors, que, com a totarreu, detenten, ells, que són minoria, el voler nacional, i donen apariència legal parlamentària a l'acció personal del cap d'Estat, oposada al voler de la majoria de la nació. Ells, els conservadors, els rebels a tota disciplina, els revolucionaris mansos i més terribles desorganitzadors i antipatriotes, quan les coses no van pel camí de la llur conveniència.

El problema, més ben dit, la crisi política, en

aquest cas de transcendència internacional, que això crea, és greu i durà a trasbalsadores conseqüències.

Aqueixos esdeveniments baltànics provenen, ademés, que el poder executiu a les monarquies és exposat a tota mena d'influències familiars, i demostren quan senzilla és l'intromissió als pobles de poders estrangers, facilitant que una dinastia prepotent prepari, per a exportar a altres pobles, amb fins imperialistes, cries de prínceps i princeses, que's casin per a produir antinòmies nacionals en profit de l'imperialisme.

No és bo, però, jugar a imperialisme, perquè no s'ha d'oblidar que la contraposició del poder moderador amb la consciència nacional condueix a la revolució i al canvi de la forma de govern, i en el cas concret dels Balkans, la revolució i la república que vindrien pel camí del sol serien, per a l'imperialisme germànic, per a l'imperialisme búlgar, de mal somni, i pel daltabaix horrible de la guerra que a la gent de pau del món s'ha produït, la punició més justa i que més ens duria a tots a nous estats de civilització i de llibertat.

L'expansió de Catalunya

Buenos Aires

En els salons del Club Sindical de Empleados, progressiva entitat que amb un any d'existència ha vist en ses llistes socials més de quatre milers de inscripcions, dorà dies enrera una conferència el vice-president del Club i conegut poeta català En M. Balmas i Jordana.

Disertà sobre: «La valor de la música», estudiant la personalitat dels grans mestres de totes les escoles, amb forma galana i erudita que, valgué, al finalitzar, entusiàstics aplaudiments.

Ha passat l'onze de Setembre sense que cap corporació nostra hagi dedicat un senzill homenatge als heroos que immortalitzaren l'efemèride luctuosa. Es diu que som prop de 80 milers els catalans que residim a l'Argentina i entre aquesta enorme xifra no es pot reunir un estol que anyalment se faci càrrec d'organitzar un acte patriòtic en commemoració de la perduda definitiva del nostre patrimoni nacional. Un acte que sigués, no un plany més a aquella sagnanta gesta, que bé prou n'hem vessades de llàgrimes, sinó una afirmació categòrica del nostre sentir catalanesc, una vetllada d'expandiment de les doctrines que informen l'actuació nacionalista de Catalunya.

L'Agrupació de Propaganda Catalana, novella entitat constituïda dintre el Casal Català, té en projecte una serie d'actes que significaran una notabilíssima campanya divulgadora dels ideals de Catalunya. Però per a dur a terme aquesta labor patriòtica, l'A. de P. C. confia en la cooperació moral de diferents personalitats nostres.

Els catalans d'Amèrica estem mancats d'orientacions; ens falta quelcom per a nodrir nostre organisme espiritual i això es el que's proposa trobar l'A. de P. C. A l'objecte esmentat, s'enviaràn comunicacions als homes de Catalunya, sol·licitant-los escriguin cada ú d'ells unes ratilles a l'enforn de fets, obres i propòsits relacionats amb el moviment de les arts, les ciències i la política. Aquestes conferències formaran part d'un cicle que s'organitzarà i seran llegides sense preferències particulars, per ordre rigorós d'arribada, en les vetllades patriòtiques que's celebraran oportunament.

Cap bon patrici deu fer el sord a la crida dels catalans d'Amèrica que tenim necessitat de viure, espiritualment, la vida de la Patria.

H. NADAL I MALLOL

MERCERIA = ALBERT BONET = CLARIS. 15
Adornaments per a vestits de senyora
GRANS NOVITATS = PREUS REDUÏTS

L'actuació obrera

La conferència de la tanda que els Sindicats de Lamparers-Llauners, Fumistes i similars i Fundidors de ferre han organitzat en el seu estatge social, Vistalegre, 18, primer, corresponent a aquesta setmana, té lloc avui, dissabte, a dos quarts de deu del vespre, i va a càrrec d'en Salvador Seguí. El tema és: «La desnaturalització del socialisme».

**

La Unió obrera de Constructores de Caixes de cartó de Barcelona i el seu radi comunica als seus associats el canvi del domicili al carrer del Marquès del Duero, 88, interior.

**

El proper dimecres, dia 17, al Teatre Apol i organitzada per un agrupament d'obers, d'acord amb la Comissió Pro-presos, tindrà lloc una vetllada teatral a benefici dels empresonats per qüestions socials.

Es posarà en escena el drama social de l'Oc-tavi Mirbeau *Els Mals Pastors*, i l'Enric Borràs recitarà el monòleg *El Prestidigitador*, d'en Santiago Rusiñol.

Per entrades i localitats, dirigir-se als Centres obrers.

**

El dilluns, dia primer del corrent, a les quatre de la tarda, l'Andreu Cuadros desenrotlla la seva conferència, tercera de la tanda més amunt esmentada, parlant de «Sindicalisme i Literatura». Explicà la relació que tenen ambdues coses i els sentiments de justícia que desperten les obres den Gorki, l'emoció àvida de llibertat que's produeix a la lectura de les obres den Victor Hugo, i la clara visió de les plagues socials descrites de mà de mestre en *La Taberna*, den Zola, com també el vici i la grolleria regnants en la burgesia de *Nanà*. Parlà d'*El Jardí dels Súplicis*, den Mirbeau, i den Sudermann. Després de remarcar varies voltes els fruits de la lectura d'obres d'aquest caràcter, diu que això no vol dir que'ls obrers tinguin d'estar tots els moments amb el llibre als dits; al cercar en la vida moments d'esbarjo no vol dir que's deixi d'ésser un bon company ni un bon obrer, però aquest deu sempre cercar un nivell de cultura superior del que posseeix, car és d'aquesta manca de cultura del proletariat de què's val la burgesia per a menar-lo com un remat de bèns.

Es queixa de la manca de literatura en la majoria de les obres de sociologia, que fa siguin massa àrides, per la pobra cultura de l'obrer, que necessita quelcom que li faci agradable la lectura d'aquestes obres.

Parlà dels autors, que nomena obrers de la intel·ligència i que deu retribuir-se'ls d'una manera digna el seu treball, que tant contribueix a l'avenç humà.

Es dol del poc que són llegides les obres dels escriptors com l'Anselm Lorenzo i el company Prat i també del tan bo com poc conegut Ganivet.

S'extén sobre la vida i les obres den Lorenzo, el qual, diu, si el seu treball original hagués sigut retribuit, encara que modestament, li hauria esmerçat tot el temps que emplea en fer traduccions per a guanyar-se la vida, i avui la biblioteca sociològica fóra enriquida amb alguns exemplars més.

Censurà als companys que menyspreen la literatura com cosa banal, fent obra burgesa, car això és en perjudici de l'emancipació obrera.

Parlà del bé que ha fet la literatura i del molt que's deu als escriptors, explicant com, sense els Enciclopedistes, la Revolució Francesa no hauria tingut tant valor.

Després de recomanar als obrers que llegeixin, acabà amb la cèlebre dita den Victor Hugo: «Això matarà allò.» La Premsa matarà l'Església.

**

El dissabte passat tingué lloc als Sindicats de Llantiers-Llauners, Fumistes i Similars i Fundidors de Ferre, l'anunciada conferència den D. Martí i Julià: «Les injustícies de la riquesa individualista».

Feta la presentació del conferenciant pel company Vicens Sala, començà el doctor Martí i Julià dient que, essent sempre els elements obrers esperits oberts en els quals regnava la tolerància, ell parlaria amb tota sinceritat.

— Considera la importància del problema obre-rista, però diu que, per damunt d'aquest i a pe-

sar de la seva importància, s'ha de tenir en compte que hi ha l'evolució de tota la societat, que té de capgirar-se.

Combat fortament que l'element obrer en les seves lluites emplei procediments burgesos, que diu tenen d'ésser rebutjats en absolut, com tot el que s'hi assembla.

Demuestra la necessitat de què, al costat d'aquesta burgesia que cau, el proletariat, en el si del seu esperit, ha d'anar bastint la societat futura.

Fa l'història de la injustícia de la riquesa individualista, remontant-se als temps primitius, en què l'home s'havia de barallar continuament amb la natura per a viure, i que quan un d'ells logra domar quelcom d'aquella natura, enlaira-se per aquest fet damunt dels altres, abusant totseguit del seu poder i superioritat, s'ha de condemnar — pregunta — a aquest home, que, per la seva manca d'educació, que és igual a la dels seus semblants, no és suficient per a reprimir les seves baixeses?

Mirant-ho amb tota serenor, veurem que no podem condemnar-lo, ja que fins els homes més lliberadors i en el nostre temps. cauen deu vegades cada dia en contra dels ideals que professen.

Digué que l'actuar dels burgesos dins la societat era una de les més grans iniquitats que sofria, car la seva actuació perversa va contra la humanitat i induïx a l'obrer — que és qui més directament ne toca les conseqüències — a entendre que el dret a la vida solament el constitueix el tenir satisfets els factors materials, i animals de la mateixa, fent-li desconèixer, perquè així els convé, tota l'espiritualitat que ella conté.

A més, atenten a la seva vida amb els irrisoris guanyes, que'ls obliguen a viure en habitacions miserables, antihigièniques, infectes, que'ls malmet el seu físic, que és causa de què homes insans no posseeixin aquella bondat que caracteritza l'home sà d'esperit i físicament.

Atenten també a la vida dels infants, fent-los treballar a les fàbriques, ja que els seus pares, pel petit sou que guanyen, necessiten d'ells, privant-los fins de posseir aquella instrucció més elemental, i emmatzinant-los, poc a poc, la vida amb un treball per a ells pesat, ensenyant-los cruelment a pujar el calvari de la vida, cada dia més inaccessible, i, a l'arribar a la major edat, se sent el pes feixuc de noves necessitats que el desplegament de la vida porta, les que's fa difícil poder atendre, essent, potser, la més important la constitució de la família, d'aquesta família que creix enmig de grans sofriments, i sense la qual no seria pas possible la vida dels pobles, ja que ella la constitueix, ni la dels seus mateixos tirans que la desmoralitzen.

Segueix dient, que la societat està muntada d'una faïça que desvia a l'home de l'acció social, i que l'obrer deu treballar per enderrocar aquests fonaments falsos on s'hi fomenta la tirania.

La política tal com avui l'entén la humanitat, és la temptació del seu esperit moral, i ço és degut al que he dit de que tot obrava damunt d'una base falsa. La política, la bona política, emmena als homes per bons camins i els fa assolir un grau de cultura i civilitat que és el que ha de portar el benestar a tots ells.

Els treballadors — diu — deuen millorar la classe, per a lluitar enfront del benestar, amb el perfeccionament de la llur vida física, car la vida ho és tot, tot el que'ns volta, la vida és un complex d'activitats i sentiments determinades sinó que fins el que a nostra vista ens sembla insignificant té un valor, encara que sigui relatiu, que integra el complex de la nostra vida tan moral com material. La mala vida degenera l'home i aquest no's distreu certament malmetent-se.

L'home que es malmet, l'home que's degenera cria en el seu ésser un estat anormal, el que fa que's trobin desequilibrats els seus organismes, que'l posen en un estat morbós que'l fa quasi insociable, que resol tot les coses per la violència i la violència i la degeneració no redimeix als homes, ans al contrari, els fa més esclaus.

El viure dels homes té una finalitat i aquesta mai pot ésser representada per les baixeses socials i humanes que fan esdevenir als homes tirans de si mateixos.

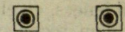
La humanitat deu haver d'esforçar-se en saber la veritat, car el dia que tothom la sàpiga no serà possible l'existència d'éssers malvats. La bondat, la sabiduria donen força; no tothom és bo, no tothom es fort; l'home bo, l'home sabi coneix la veritat, per això els homes dolents i febles són els homes ignorants.

L'evolució en l'home el fa bo, ço que'l porta a la redempció del món la que's fa apacevant tota mena de dolors i desterrant totes les injustícies, no per la violència sinó per la bondat, fent conèixer la veritat fortificant-los així la vida i fent-la per tots més justiciera i equitativa. L'home que es bo, que es just, que viu de cara al progrés de la vida, lluita sempre per introduir dintre'ls elements que la componen totes les millores en el benestar de tots els homes, lluita adaptant-se a les necessitats del seu temps i no prediu res del que més endavant altres generacions deuen fer, car tots els temps, per llei evolutiva, necessiten noves fórmules de regir-se i adapten les seves actuacions a les conveniències del seu temps; intentar fixar, per endavant, el camí a seguir d'altres generacions fóra una de les més grans equivocacions que podrien sofrir-se i una de les més grans tirànies humanes que podrien imposar-se.

La ciencia deslliura als homes i aquests deuen proporcionar-se els més alts graus de cultura per a fer-se ben mereixedors d'aquesta llibertat que enalteix i fa forts als pobles.

Acaba dient que és tota la societat que s'ha de co retgir, i que tots devem esforçar-nos per co retgir-nos, tots ens hem de redimir, ens hem de treure el jou a que les injustícies de la riquesa individualista volen del tot subjugar-nos, hem de redimir a tota l'humanitat, hem d'ésser justos, esborrar el dolor per la generositat, hem de fer una humanitat tan generosa i tan bona que'ls homes que la formin posseeixin bondat infinita.

Una salva d'aplaudiments corona les seves darreres paraules.

La nostra premsa

Desviats

S'apropa una lluita electoral, i cada jorn que passa, augmenten les paraules grolleres i els conceptes de mal gust entre'ls bàndols que's disputen el triomf, sense respectar-se res, car se fa ofrena de tot el dels demés al mercat de la política.

Aqueixes accions, afirmadores d'un greu estat de depressió social, proven, a més, que no es lluita únicament per l'assoliment d'un ideal renovador de la vida municipal, d'engrandiment ciutadà, sinó que'ls guia l'instint de destrucció del contrari, i pitjor encara, l'ambició de lograr un etern domini que faci impossible tota vivificació d'idealitats en des- acord amb ells.

Els qui, lluitant sense defallir, havem viscut i vivim una idealitat generosa capaç de tots els sacrificis, no sabem entendre com poden haver-hi ànimes tant roïnes que pel sol fet d'una lluita política, els plauen les escameces a la dignitat dels altres, sobre la qual intenten alçar-hi com unes menes d'inviables divinitats, pretenent tots passar com aca-paradors de la dignitat ciutadana i l'honradesa social.

Aqueixos desviaments no són altra cosa que la més palesa afirmació de la manca de fortitud col·lectiva, car és sols per feblesa del poble que'ls polític desviats, malparlats i grollers, actuen amb èxit.

Si els agrupaments polítics suara en lluita siguessin moguts per un ideal de renovació col·lectiva; si la seva acció respongués més a una finalitat de benestar o millorament social que a una conveniència de veure satisfetes ambicions personals o necessitats de partits, és ben segur que hauriem de passar per la pena de no poder llegir aquella premsa que hauria d'ésser educadora o quan menys guaidora de multituds, devinguda a acullidora de les més lamentables de les desviacions socials, enverinadora de les més fatals de les accions humanes, corrompent la sentimentalitat dels ciutadans.

Els conflictes socials

El dels fideuers

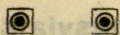
DEGUT a que aquest conflicte no s'arranjava i a que la passivitat s'havia apoderat del nou Governador Civil — que's veu que vol «orientar-se» abans d'intervenir en el conflicte, que el seu antecessor deixà empantanegat —, i degut també a l'intransigència dels elements burgesos, dilluns passat es posà en vigor l'acord pres per la Federació d'aquest ofici, referent a anar a la vaga general del ram a tota Catalunya.

Les noves rebudes—fins al moment de tancar aquest número—pel Consell de la Federació eren molt satisfactòries i demostratives de que la vaga s'havia considerablement extès i era secundada per la major part dels fideuers catalans, a pesar de les informacions de la Premsa burgesa.

Al local social dels obrers fideuers han anat arribant gran nombre de telegrams i comunicacions de les seccions federades, que posen de relleu la grossa importància que sobtadament ha adquirit aquest conflicte.

A mesura que s'anaven rebent noves de fóra favorables al moviment obrer, s'exterioritzaven nous entusiasmes per part dels vaguistes barcelonins, sobre tot, al veure que, després de tantes setmanes de lluita i sacrificis, els obrers fideuers de tots els indrets de Catalunya se solidaritzaven amb ells.

Nosaltres, que estem fermament convençuts de que els obrers fideuers, en el conflicte actual, tenen tota la raó, volem recomanar-los serenitat, molta serenitat. No fos cas que, perdent-la, havessin de retornar al treball, vençuts i humiliats, que és ço que la burgesia, en general, sempre espera i desitja.

NOVES

En la darrera sessió del C. D. de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, s'hi admeté un nou soci de Barcelona i es donà compte de varies atentes comunicacions rebudes de diferents organismes.

Entre molts afers s'enterà el Consell d'haver-se imprès el Cartell sobre el Concurs per a la publicació d'una Geografia de Catalunya de caràcter elemental, acordant-se enviar els primers exemplars a l'ofertor del premi Dr. D. Antò de P. Aleu, de Buenos Aires, i al de l'accessit don Albert Martín d'aquesta ciutat, repartint-se totseguit al Jurat, premsa i públic en forma de costum.

Com a darrer extrem i per ésser de 20 el nombre de socis de la Protectora residents a la ciutat de Buenos Aires, s'acordà oficiar al doctor don Antò de P. Aleu, fervent protector de la nostra obra, otorgant-li la representació oficial del C. D. per a convocar als dits socis als efectes de constituir la Comissió Delegada de Buenos Aires i nomenar la Junta corresponent, essent de remarcar que'ls catalans de Buenos Aires constituïràn, així, la segona comissió delegada de la Protectora (l'única actual és a Sabadell), donant així una lliçó de patriotisme a les poblacions més importants de Catalunya que no han pogut

reunir encara el nombre mínim per a constituir-les.

El C. D. del Casal Català de Buenos Aires ha quedat constituït de la següent manera:

President, Joaquim Algueró; Vis-President, V. Vidal Parera; Secretari, Lluçia Subirachs i Cunill; Pro-Secretari, Lluís Ros; Tresorer, Josep Graells; Comptador, Francesc Campmany i Capdevila; Bibliotecari, Ermengol Vila i Vallés; Vocals: Miquel Lleó, Antò Mallofré, Joan Roca, Josep Santamaria.

♦ **CAMISERIA
CORBATERIA
GENRES DE PUNT
F. VEHLIS I VIDAL
2, Portal de l'Angel, 2**

A les onze del matí de demà tindrà lloc al Casal Nacionalista Sagrerenc un grandios festival de sardanes, dances i cançons catalanes.

La Joventut Catalanista «La Tralla» en el darrer Consell General extraordinari, aprovà definitivament els estatuts que deuen regir-la.

Per a demà té projectada una excursió a la Font del Lleó, Pedralbes; essent el punt de reunió a la Plaça de Catalunya, estació de Sarrià, a dos quarts de set.

La Secció d'Esbarjo del Casal Catalanista del Districte II, en Junta General celebrada el dia 19 del passat Octubre, renovà la mateixa quedant constituïda així:

President, Francesc Castellà; Vocal I, Josep M. Quintana; Vocal II, B. Balaguer; Vocal III, J. Martín; Vocal IV, J. Nin.

Ha sortit el primer número de *Via Fora!!!* Butlletí-revista portaveu del Casal Nacionalista del Districte VI, que és força interessant. Li retornem l'afectuosa salutació que endreça a la premsa de l'U. C.

Demà, diumenge, dia 14, el Grop Artístic Estudi anirà a fer una visita al manicomí de St. Boi del Llobregat, convidant-se a la mateixa a tots els socis d'aquesta florent entitat.

El benivolgut amic i col·laborador nostre, en Josep Gilabert i Punsoda, és un dels candidats que'ls partits d'esquerra de Tarragona presenten a la sanció del poble.

Nosaltres que coneixem an en Gilabert i que sabem amb quina enteresa sustenta la seva idealitat, esperem que'l seu pas per l'Ajuntament de

la capital tarragonina — car no dubtem sortirà elegit — serà altament profitós per a la nostra idea social-nacionalista.

L'Associació Catalana de Beneficència celebrarà, avui, a dos quarts de deu del vespre, Junta General ordinària en el seu estatge social, Alvaré, 6, pral.

El Grop Sardanistic «Dancem» del Casal Nacionalista Martinenc, Xifré, 25, convida a tots els aimants de la nostra dansa a l'audió de sardanes d'en Morera que té projectada per a demà, diumenge, a les 11 del matí, amb motiu de la Festa Major d'aquella barriada.

Hem rebut el número de Festa Major d'*El Sagrerenc*, portaveu del Casal Nacionalista Sagrerenc, qual sumari és interessantíssim.

Ha arribat a la nostra Redacció el primer número de *El Federal*, setmanari que veu la llum a Barcelona i és portaveu de l'organització federalista espanyola.

El dijous vinent, donarà una conferència, al Casal Nacionalista de Sans, «Els Segadors», (Pasatge Cròs, 5) el doctor Martí i Julià, desenrotllant el tema: «El Nacionalisme de Catalunya».

Les actives gestions realitzades per l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana per a aconseguir l'implantació d'una càtedra de Llengua Catalana a l'Escola Normal de Mestres, han donat el resultat magnífic de permetre'ns fer públic que tan important esdeveniment és un fet i que, havent estat acceptada la proposició de la Protectora, manca només determinar la norma del funcionament de la càtedra i altres detalls que s'hi refereixen, per a que aquesta comenci a expandir la patriòtica influència que aconseguirà ben aviat damunt dels futurs mestres de Catalunya.

La A. P. de l'E. C. ha tingut notícia, darrerament, de la constitució, a l'Havana, d'una Comissió Delegada, integrada per vintius socis individuals i dos col·lectius, el Centre Català i la notable revista *Nova Catalunya*.

CORRESPONDENCIA

S. A. — Ciutat: Queda molt abstracte i, ademés, té un caient literari massa accentuat. — J. B. i B. — Tudela del Segre: S'ha rebut el seu pagament per G. P., que és conforme. Agraïm l'interès. — N. C. — Santos Creus: No cal que s'amoïni per això. Aprofiti qualsevol ocasió que no li causi molestia. — J. C. i B. — Mataró: Ateses totes les modificacions que'ns fa. Anotem nous abonats. El demés, conforme. — I. G. — Graus: Al seu domicili li adreçem lletra responent a les seves. — R. A. — Mollerusa: Agraïdíssim per la feina feta. No cal que envii res si no l'avis. — I. G. — Ciutat: Li respondrem particularment.

• • LA NACIÓ • •

EDICIÓ DEL COMITÉ DE PREMSA
DE LA UNIÓN CATALANISTA

BIBLIOTHECA GENERAL

1 pesseta trimestre -- Estranger: 1'50 pessetes

COMBINACIÓ AMB «RENAIXEMENT»

2'50 pessetes trimestre -- Estranger: 4 pessetes

Imp. Josep Sabadell i C.^a, S. en C. — Mallorca, 257 bis.

COMITÉ DE PREMSA DE LA UNIÓN CATALANISTA

Nombre actual d'abonats a
RENAIXEMENT i LA NACIÓ

1030

Nombre de sotscrius a la cooperació de 50 ptes.

93

RENAIXEMENT

El número de demà conté el següent sumari:

El nostre nacionalisme. — *Esguards*, per Maig. — *El problema de les aigües i la lluita electoral*, per R. Giralt i Casadesús. — *El Triomf de la «Magna Charta»*, per M. Serra i Moret. — *Catalunya a l'estranger*, per R. — *Del sonet com instrument literari*, per J. Pérez-Jorba. — *Bibliografia espanyola sobre la legislació de Mancomunitats*, per C. — *Al marge d'un acord*, per F. Rossell. — *Música*, per R. P. — *Noticiari*.